

Čís. 2280.

Beztrestnosti podle Šu 2 písm. g) tr. zák. nemůže se dovolávat pachatel (zločinu krivého svědectví podle Šu 199 a) tr. zák.), který stav nouze zavinil vlastním trestným jednáním (cizoložným poměrem) a měl možnost použití dobrodiní Šu 153 tr. ř.

(Rozh. ze dne 8. února 1926, Zm II 252/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 31. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák.

Důvody:

Stížnost obžalovaného napadá rozsudek zmatky §§ 281 čis. 5, 9 b) a c) tr. ř. V tomto směru není stížnost vůbec provedena. V onom směru vytýká rozsudku neúplnost, protože nezjišťuje, správněji neposuzuje otázku stavu nouze podle individuálního měřítka obžalovaného, nýbrž »podle obecných názorů mravních«. Ani tu nevytýká se ve skutečnosti formální vada, nýbrž toliko nesprávnost právního posouzení. K této výtce sluší proto rovněž přihlížeti s hlediska uplatňovaného zmatku hmotněprávního. Po stránce hmotněprávní jest však stížnost bezdůvodna. Dovolávat se stěžovatel stavu nouze poukazuje na obavu, že utrpí újmu na cti a svobodě, jestliže se dozná k tomu, že mu psala Josefa F-ová, ježto manželka hrozila stiháním pro cizoložství. Obával prý se, že ho jako veřejného zřízence v malé dědině Š. »pověst zdeptá a vážně ohrozí«, doví-li se, že má stěžovatel s F-ovou poměr. V této nouzi prohlásil prý při svědeckém výslechu, že dopis psal sám, by svedl manželku na scestí a zatajil svůj poměr k F-ové. Cítil prý se jako obviněný. Nálezací soud ovšem zamítl návrhy, jež učinila obhajoba za účelem zjištění předpokladů tohoto tvrzeného stavu. Než rozsudek i bez provádění těchto důkazů běře za zjištěno, že by se byl pravdivou svědeckou výpovědí vydal v nebezpečí stihání sebe a své milenky F-ové svou zákonnou manželkou pro přestupek manželské nevěry. Rovněž uznává věrojatným, že by stěžovatelova pověst, do té doby pro neznámost neb aspoň neprokázatelnost jeho cizoložného poměru k F-ové dobrá, prozrazením tohoto poměru značně utrpěla. Ani to nepokládá nálezací soud za vyloučeno, že by snad propuknuvší skandál s F-ovou měl za následek ztrátu služebního místa stěžovatelova jako železničního zřízence a rozvrat jeho manželského i rodinného života a majetkových poměrů. Vychází-li se však z těchto předpokladů, na nichž i stížnost buduje svou výtku, nelze uznati výrok soudu prvé stolice právně pochybeným. Ovšem že nejsou jediné rozhodující obecné názory mravní, jichž se rozsudek dovolává na doklad toho, že nebyl obžalovaný k svému jednání nucen, že nejednal pod zvláštním psychickým tlakem, nýbrž že by pro tuto otázku přicházely v úvahu i individuální poměry stěžovatelovy. To však jen tenkrát,

kdyby tu byly vůbec předpoklady, za nichž by se mohl stěžovatel vůbec dovolávat beztrestnosti z důvodu krajní nouze podle §u 2 g) tr. zák. Tu pak vším právem poukazuje rozsudek na to, že se beztrestnosti podle §u 2 g) tr. zák. nelze s úspěchem dovolávat, ježto obžalovaný stav nouze, do něhož se dostal svým vlastním trestným jednáním, zavinil. Nebylo by vůbec došlo ke střetnutí se zájmy, jehož se stěžovatel dovolává, kdyby nebyl vstoupil do cizoložného poměru k Josefě F-ové, jímž právní statky, na něž poukazuje, ohrozil a jehož prozrazení křivým svým svědectvím chtěl zameziti neb oddáliti. A stav nouze, jež pachatel zločinu svým trestným jednáním sám zavinil, nemůže opodstatniti jeho beztrestnost, i kdyby se jinak skutečně co do intensity rovnal neodolatelnému donucení, protože tu není oné, na jeho příčinné spojitosti nezávislé vyšší moci, jakou předpokládá neodolatelné donucení ve smyslu §u 2 g) tr. zák. Není tu však ani stavu nouze, protože měl stěžovatel možnost, dovolávat se před svým svědeckým výsledkem předpisů §u 153 tr. ř., jenž by ho byl věrojatně zprostil povinnosti vypovídati. Proto netřeba se zabývatí otázkou nepoměru mezi oběma střetnuvšími se právními statky, na něž rozsudek rovněž poukazuje, nebo, zda skutečně bylo obžalovanému možno, předejítí následkům cizoložného poměru i jinak, než jeho zapíráním i tam, kde stěžovatel byl jako svědek k udání pravdy povinen. Ovšem tvrdí stěžovatel, že se cítil při svém svědeckém výsledku jako obviněný, to však napadený rozsudek nezjišťuje a neměl k tomu stěžovatel alespoň ve směru deliktu, pro který bylo vyšetřování vedeno ne proti němu, nýbrž proti Josefě F-ové, vůbec příčiny. Může jíti nanejvýše o polehčující okolnost podle §u 46 písm. c) neb d) tr. zák., nikoli o neodolatelné donucení.

Čís. 2281.

§ 197 tr. zák. má na mysli abstraktní možnost poškození; nezáleží na tom, zda v konkrétním případě za určitých předpokladů poškození nastati mohlo či nikoliv.

Poškození v právu nepřístupiti na narovnání paděláním číslice porovnaného peníze (§ 201 a) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 8. února 1926, Zm II 601/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 2. listopadu 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 200, 201 a), 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znova projednal a a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se proti rozsudku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin podvodu podle